

ДЕЛЕГАЦИЯ РУСКОЙ МАТКИ У ПОКРАЈИНСКОЙ ВЛАДИ АПВ ПРЕЗЕНТОВАЛА ПРОГРАМУ
XVII ШВЕТОВОГО КОНГРЕСА РУСИНОХ/РУСНАЦОХ/ЛЕМКОХ

ПОТРИМОВКА БУДЗЕ У ПОДПОЛНОСЦИ ВИТВОРЕНА

АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА

ПОКРАЈИНСКА ВЛАДА

У КРИНИЦИ У ПОЉСКОЙ ОТРИМАНИ

XI МЕДЗИНАРОДНИ БИСНАЛЕ ЛЕМКОВСКОЙ/РУСИНСКОЙ КУЛТУРИ

ЗВИТ О РОБОТИ РУСКОЙ МАТКИ У 2021. РОКУ

РУСКИ ИДЕНТИТЕТ И РУСКА СВИДОМОСЦ НАЙЗНАЧНЕЙШИ ЗА ОЧУВАНЕ РУСНАЦОХ

У ОРГАНИЗАЦИИ РУСКОЙ МАТКИ ОТРИМАНА

ЄДИНСТВЕНА СЕРИЈА ТРОЙНІСТИХ ПРОМОЦИЙОХ

РУСКИ КЕРЕСТУР: ОТРИМАНА ПОРЯДНА РОЧНА И ВИБЕРАНКОВА СКУПШТИНА РУСКОЙ МАТКИ ПЛАНИ И АКТИВНОСТИ З НОВИМ РУКОВОДСТВОМ

Порядна рочна и виберанкова Скупштина Рускей матки отримана соботу, 5.марца 2022. у просторийох Месней заєднїци у Руским Керестуре. На порядней рочней и виберанковей Скупштини Рускей матки розпатрани и прилапени Звіт о роботі, фінансїйни звіт и плани за 2022. рок Рускей матки, котрого пречитал председатель *Дюра Пануга*, а тиж и звіти о активносцях, за прешли рок месних одборох по местох (Руски Керестур, Кула, Коцур и Вербас) и Городского одбора Рускей матки у Новим Садзе, як и плани роботи за тот рок, котрих винесли їх представніки.

Штварта точка була розпатране Плана активносцях Рускей матки за попис житељох у Републики Сербїї за 2022. з активносцями организовац промоції по наших руских местох преклад кнїжки "Мала история руснацх" проф.*Ивана Попа* (видаватель Руска матка), по од важносци и значносци освидомйованя самого попису житељох.

После тей точки, розпатрана и програма XVII Шветового конгреса Русиных/ Руснацх/ Лемкох котри будзе отримани у другей половки 2023. року у Новим Садзе у организациї Рускей матки и План пририхтованьох за Шветови конгрес.

- Потребне дац свойо моци и труд и явио ше представиц у Новим Садзе, котри представля Европску престолїцу култури - виявел Дюра Пануга.

Остатня точка Дньового шора була Вибор председателя Рускей матки, заменїка председателя Рускей матки и секретара, як и членох Управного одбору Рускей матки, Надпатраючого одбору Рускей матки и Редакцийного одбору глашніка Рускей матки

"Руснак".

Ище на схадзки Управного одбора Рускей матки (од 22.02.2022) члени Управного одбору принесли одлуку же би Дюра Пануга предлужел на своей функції по 2023. рок, точнейше по реализацию XVII Шветового конгреса Русиных/ Руснацх/ Лемкох котри ма будз организовани у Сербїї, у Новим

Садзе. Но тот Одлука на Скупштини невичитована з боку присутних.

Ношители найодвичательнейших функционеров у Рускей матки:

За нового председателя Рускей матки з явним гласаньом и з єдним гласом всеї од Дюра Панугу, вибрани проф. др *Михайло Фейса* (Коцур).

Рочней Скупштини присуствовали и дзепоедни присутни, котри у активносцях Рускей матки роками були меней активни у своїх одборах а у Рускей матки можебудз ище меней або праве нїч, а под час вибора нового руководства допринесли зоз своїм гласаньом же би пришло до змени председателюх. Кельо то будзе у добрей мири хасновите за Руску матку та и за єї шедзиско - Руски Керестур, котри бул центр рускосци, укаже сам час.

. За заменїка председателя

Рускей матки вибрани *Владимир Бучко* (Кула) а за секретара Рускей матки вибрана *Лїяна Костельник* (Руски Керестур).

За членох Управного одбору Рускей матки: вибрани: *Славко Пап* (Руски Керестур), *Дюра Пануга* (Руски Керестур), *Владимир Бучко* (Кула), *Славица Чельовски* (Коцур),

Деян Загорянски (Вербас), *Наташа Макаї Мудрох* (Нови Сад), *Иван Лікар* (Нови Сад), *Владимир Джуња* (Шид) и *Саня Туркаїло* (Шид).

За членох Надпатраючого одбору Рускей матки: вибрани: *Владимир Гаргаї*, *Любица Няради* и *Стеван Самочета*.

За членох Редакцийного одбору глашніка Рускей матки "Руснак" вибрани: проф. др *Михайло Фейса*, *Дюра Пануга*, *Владо Няради*, *Михайло Катона*, *Наташа Макаї Муидрох*, *Владимир Гаргаї* и *Славица Чельовски*.

Одбори за фахову роботу Рускей матки и їх представнікох котри утврдуєни ище на Управним одбору (од 3.априла 2021.) а на предклад месних одборох Рускей матки у Руским Керестуре, Кули, Вербаше и Коцуре, на Скупштини Рускей матки потвердзєни шлїдуєщи мандатарє:

За: Одбор Рускей матки за образованє *Любица Няради*

(Руски Керестур), Одбор за культуру **Деян Загорянски** (Вербас), Одбор за информоване и видавельну діялносц **Мария Дорошки** (Руски Керестур), Одбор за медзисобне сотрудніцтво членских

організаційох Шветового конгреса Русинох/ Руснацох/ Лемкох и розвой туризма **Стеван Самочета** (Коцур) и Одбор Рускей матки за науку проф.др **Михайло Фейса** (Коцур)

Мария Ковач Дорошки

ПЕРША СХАДЗКА УПРАВНОГО ОДБОРУ РУСКЕЙ МАТКИ У НОВИМ СОСТАВЕ ПРЕДЛОЖЕНИ КАНДИДАТИ ЗА НАГРАДИ

Осмого априла 2022. року отримана перша схадзка Управного одбору Рускей матки у новим составе. На дньовим шоре були пейц точки дньового шора.

Док за награду Василя Турока Гетеша предложени лем **Дюра Пануга**, за награду Ивана Манойла були предложени штирме кандидати – **Славко Пип, Янко Бики, Ратко Торма** и **Силвестер Макай**. Зоз векшину гласох членох Управного одбору вибрали **Силвестер Макай**. Конечну одлуку о додзельованю наградох Василя Турока Гетеша и Ивана Манойла принеше Комисия за культуру и Шветова рада Шветового конгреса Русинох/ Руснацох/ Лемкох и сообщити ю на Биеналу лемковскей/ русинскей культуры.

И попри тим же 17. марца 2022. року председатель Културного товариштва Русинох зоз Румунії **Георгий Фирцак** пришол до Нового Саду зоз найвисшу делегацию

замодлиц же би Руска матка уступела организовање трецего дня XVII Шветового конгреса Русинох/ Руснацох/ Лемкох, члени Управного одбору (з вишійком председателя, хтори бул стримани, бо раховал же организовац два дні тунше од организовања трох) молбу одбили. По шицким судзаци, пресудзели два фактори: (а) чежина Одлуки Шветового конгреса РРЛ, хтора принешена зоз демократским гласаньом делегатах Конгреса; (б) справованє Русинох зоз Румунії влоні на XVI Шветовим конгресу РРЛ у Криніці, кед одбили явну поволанку на пораду и то на досц не приємни способ.

Мср **Славица Чельовски**

ГУ ТРИЦЕЦ ШТВАРТОМУ ЧИСЛУ
ГЛАШНІКА РУСКЕЙ МАТКИ

РУСНАК

ТРИЦЕЦ ШТВАРТЕ число глашніка Рускей матки "Руснак" пририхтуєме у другей половки юлия 2022. року, после отриманей Порядней рочней и вибранковей Скупштини Рускей матки, на хторей вибрано нове руководство и нови председатель Рускей матки проф. др **Михайло Фейса**. Пририхтуєме го после отриманого XI Биенала лемковскей/ русинскей культуры у Криніці у Польскей, на хторим уручели тогорочни найзначейши награди Шветовой ради Русинох/ Руснацох/ Лемкох, як и после отриманих векшних промоційох видатих нових руских книжок, медзи хторима и книжка Мала история Русинох автора проф. **Ивана Пона**, у виданю Рускей матки.

Окремна увага у текстах хтори зме пририхтали за триец штварте число глашніка Рускей матки "Руснак" пошпвєсена документом о роботу Рускей матки у прешлим року и Плану роботи Рускей матки за тот рок.

Триец штварте число глашніка Рускей матки "Руснак" у велькей часци пошвєсєне подійом и збуваньом на тогорочним XI Биеналу лемковскей/ русинскей культуры у Криніці у Польскей и зашедаю Шветовой ради Шветового конгреса Русинох/ Руснацох/ Лемкох.

У прикладней мири у триец штвартим числу глашніка Рускей матки "Руснак" обявюєме и тексти о упартих каждодньових привождєньох до питаня нашої рускей націоналносци, як и о других значиних подійох и збуваньох.

За друкованє двох число глашніка Рускей матки "Руснак" того року нам одобрєни средства у виносє од 50.000,00 динари по конкурсу Покраїнского секретариату за культуру и явє информованє АП Войводины.

Дюра Пануга

РУСНАК

видає Руска матка, Руски Керестур, Маршала Тита 59. – За видавателєя **Дюра Пануга**. – Ушорює Редакційни одбор: **Дюра Пануга**, проф. др **Михайло Фейса**, **Владо Няради**, **Михайло Катона**, **Питаша Макай** **Мудрох**, **Владимир Гаргай** и **Славица Чельовски** – Лекторованє и коректура **Мария Дорошки** – Друковала: Друкарня "Maxima grafi" Петроварадин, Тираж: 500 прикладників.

Телефон и факс: 025/702-000, e-mail: matka@mts.rs ; matica.rusinska@gmail.com.

CIP - Каталогизација у публикацији Библиотеке Матице српске, Нови Сад
008 (=811.161.2) (497.113) ISSN 1452-4201 COBISS.SR-ID 211401223

ЗВИТ О РОБОТИ РУСКОЙ МАТКИ У 2021. РОКУ

РУСКИ ИДЕНТИТЕТ И РУСКА СВИДОМОСЦ НАЙЗНАЧНЕЙШИ ЗА ОЧУВАНЕ РУСНАЦОХ

За Руску матку як невладову, нестранкову, неполитичну, дружтвену організацію Руснацох у Автономней Покраїни Войводини у Републики Сербії, зоз ей шидкими меспима/ городским/ регионалним одбором Рускей матки у Руским Керестуре, Кули, Коцуре, Вербаше, Новим Садзе и Шиду, прешли, 2021. рок, найвцей пре обставини зоз пандемію корона вируса, як и пре неспотримованс активносцох и проектох Рускей матки з боку Национального совиту рускей националней меншини у Републики Сербії, бул чужки и по виголоанох и напруженох и по витворених резултатох и запровадзених активносцох.

Прешли рок за Руску матку бул окреме характеристични по прихитованьох и участвованю делегациї Рускей матки па XVI Шветовим конгресу Русиных/ Руснацох/ Лемкох, хтори отримани у септембру 2021. року у Криниці у Польскей у безпосредней організації Товаришства Лемкох, як и по запровадзених прихитованьох, прекладу текста кнїжки "Мала история Русиных" автора проф. **Ивана Пона**, зоз словацкого на наш руски язык и друковано тей кнїжки у тиражу од тисяч прикладнїки.

Прешли 2021. рок за Руску матку бул характеристични и по успешним реализованю проектох III Подобовой колонії "Еуфемия Гарди" у Руским Керестуре, як и VI Стретнуца постох, литературних и музичних творительох Рускей матки, прихитованю едного числа глашїїка Рускей матки "Руснак", без потримовки нашого проекта з боку НСР, та и неodobованю средствох зоз Покраїнского секретариата за культуру и явне информованє АПВ, и прихитованю и друкованю двох додаткох глашїїка Рускей матки "Руснак" - зоз прешлорочней Подобовой колонії и прешлорочного Стретнуца постох Рускей матки.

Найвекши проблеми прешлого, як и предпрешлого року мали зме у

витворїваню фінансїйних средствох преїг подиснених проектох, понсже вскшину подиснених проектох Рускей матки не потримали органи и цела Национального совиту Руснацох. Так зме зоз Покраїнского секретариату за культуру и явне информованє АПВ не витворели фінансїйни средства за прихитованє и видаванє 4 числох глашїїка Рускей матки "Руснак", а зоз Покраїнского секретариату за образованє, предписаня, управу и национални меншини – национални заєднїци у АПВ не витворели средства за софінансованє VI Стретнуца постох, литературних и музичних творительох Рускей матки и Виставу малюнокх зоз Подобовой колонії "Еуфемия Гарди" - Руски Керестур 2021, а зоз Заводу за культуру войводинских Руснацох не витворени средства за софінансованє VI Стретнуца постох, литературних и музичних творительох Рускей матки.

У скромних виносках витворени средства по конкурсу Покраїнского секретариату за образованє, предписаня, управу и национални меншини - национални заєднїци АПВ у виносу од 50.000,00 динари за порядну діялносц Рускей матки и средства за одход делегациї Рускей матки на XVI Шветови конгрес РРП у Криниці у Польскей у виносу од 50.000,00 динари.

Почежкосци зме мали и у витворїваню скромних средствох по конкурсу Општини Кула у области культури наменених за III Подобову колонію "Еуфемия Гарди" и VI Стретнуце постох, литературних и музичних творительох Рускей матки, а средства за тоти два нашо манифестациї по конкурсу Општини Кула нам одобрени у виносу од 20.000,00 динари за Подобову колонію и 30.000,00 динари за Стретнуце постох Рускей матки.

На конкурсу Национального совиту Руснацох витворели зме лєм средства у виносу од 30.000,00 динари за порядну діялносц.

Од ведно 12 поднєшених

прияхох на конкурси средства нам одобрени по 6 проскотох, хтори и реализовани и благочасно поднєшени звити о наменским хаснованю тих средствох.

12. фебруара 2021. року послали зме - **Бориславови Сакачови**, председательови Национального совиту рускей националней меншини, - **Миркови Канюхови**, главному и одвичательному редакторив РТВ Войводини, и - **Славкови Оросови**, главному редакторови Програми на руским язiku РТВ Войводини у Новим Садзе вимогу за виправяне обявених информацийох о тим же Українско-руська национална заєднїца у Републики Сербії не постої. Одвит зме од нїх нїгда не достали.

15. фебруара 2021. року писали зме допис до Кабинету Городоначалїїка Нового Саду, пана **Милоша Вучевича**, зоз подполним обгруппованьох шидких гришких хтори висловени 10. фебруара прешлого року з нагоди одкриваня бисти Тарасови Шевченкови у Новим Садзе.

22. фебруара 2021. року писали зме - Национальному совиту рускей националней меншини - националней заєднїци у Републики Сербії **Вимогу за урядово реакциї Национального совиту Руснацох з нагоди "прекресцованя" Руснацох до Українско-русиньскей заєднїци и Катедри за руски язык на Филозофским факултету у Новим Садзе до Катедри за українски язык**. Анї на тоту вимогу одвит зме нїгда не достали.

Одвит од пана **Милоша Вучевича**, Городоначалїїка Нового Саду, у писаней форми достали зме 30. марта 2021. року як и поволанку на Стретнуце у його Кабинету и розгварки о шидких актуалних питаньох.

Делегация Рускей матки у составе: **Дюра Пануга**, председатель, дипл. инг. **Михайло Катона**, член Редакцийного одбору глашїїка Рускей матки "Руснак" и проф. др **Мийало Фейса**

председатель Одбору за науку Рускей матки 13. априла 2021. року витворела Стретнуце зоз паном **Милошом Вучевичом**, городоначалником Нового Саду, на його безпоштредну поволанку, як одвит на рсаговане Рускей матки на виншени и висловени оцни на подійох и збуваньох у Новим Садзе 10. фебруара 2021. року, на откриваню бисти Тарасови Шевченкови у Новим Садзе о "припаданю" Руснацох у Републики Сербії до "Українско-русинскей заєдніци" и постоянно "Катедри за українски язык" на Филозофским факультету у Новим Садзе.

Виншени и висловени оцни подполно источни на хтори рсаговане послала лем Руска matka, бо у Републики Сербії Руснаци урядово припознати од 1918. року, односно од часу припоїваня Войводини гу тедишней Кральовини Сербії и по испка маю и хасную найвисши уровень правох народносцох, тераз меншинских националних заєдніцох. А, на Фолозофским факультету у Новим Садзе нігда не постояла, ані нешка не постой "Катедра за українски язык", постояла Катерка за руски язык и литературу, а тераз то Оддзелене за русистику.

Пан **Милош Вучевич**, городоначалник Нового Саду ше урядово найширше пребачел за висловени нснамирни грипки и понукнул сотрудицтво городу Нового Саду зоз Руску матку и другима рускими/ руснацкими організаціями у АП Войводини у Републики Сербії.

На предкладање **Дюру Панугу**, председателя Рускей матки, пан Милош Вучевич, потримал и прилапел предкладање же би город Нови Сад бул домашній XVII Шветовому конгресу Русинох/ Руснацох/ Лемкох, хтори би требал буц отримани 2023. року у організації Рускей матки. Тиж так пан **Милош Вучевич** прилапел и спонзорство городу Нового Саду за друковане кнїжки "Мала история Русинох" автора проф. Ивана Попа у виносу хтори зме предложели, а то 273.750,00 динари, хтори после поднишованя Договарки о донашій уплацени на жиро рахунок Рускей матки.

15. априла 2021. року написане и

утверджене перше предкладање Програми XVII Шветового конгреса РРЛ и Плану пририхтованьох, а того предкладање послате **Жаркови Мичинович**, шефови Кабинета Городоначалника Нового Саду, зоз хторим спрам овласценя од пана Милоша Вучевича, контактуєме стаємно и витворени договарки уношине до Програми XVII Шветового конгреса Русинох/ Руснацох/ Лемкох.

Кед у питапю сотрудицтво зоз Националним советом Руснацох мали зме послати ище 4 вигоги Вивершному одбору НСР, на хтори зме, напевно, не достали одвити: То:

21. 06. : Урядове рсаговане Рускей матки на "Препоручени змисти за финансиране – финансијна потримовка за гражданох України у диаспори", хтори у друкованей форми подзелел председатель Националного совету рускей националней меншини на роботні Проектного бироу НСР 15. юния у Руским Керестуре, и

21. 06. : Урядове реаговане Рускей матки на примєньоване неурядових одлукох Националного совету рускей националней меншини по питапю даваня – недаваня потримовки проектом Рускей матки и одобрования средствох у истим виносу по проектах Рускей матки и Союзу Руснацох Українцох у Републики Сербії у 2020. и 2021. року.

15. 08. : В И М О Г А за одобрование хаснованя комбїя Подручней канцеларії НСР у Шиду за одход делегатов на XVI Шветови конгрес Русинох/ Руснацох/ Лемкох, хтори бул отримани од 9. до 11. септембра 2021. року у Кринїци у Польскей,

24. 08. : Подручна канцелария Националного совету Руснацох

одобрела нам хаснованє комбїя за одход делегатов на XVI Шветови конгрес Русинох/ Руснацох/ Лемкох, хтори бул отримани од 9. до 11. септембра 2021. року у Кринїци у Польскей, а Вивершному одбору Националного совету Руснацох носиламе вигогу же би нам одобрел хаснованє того комбїя за одход на XVI Шветови конгрес Русинох/ Руснацох/ Лемкох. Вимога ришена негатиивно.

На XVI Шветовим конгресу Русинох/ Руснацох/ Лемкох участвовали делегати зоз шпїцких 10 членских організаційох ШК РРЛ, односно зоз русинских/ руснацких/ лемковских організаційох зоз Польскей, Ческей, Словацкей, Сербії, Мадярскей, Горватскей, Румунії, зоз Подкарпатя у України, як и заєднічка делегация Русинох зоз Зєдинєних америцких державох и Канади. На першим пленарним зашеданю участвовали ведно 76 делегати.

Делегати Рускей матки на XVI Шветовим конгресу Русинох/ Руснацох/ Лемкох були: **Дюра Пануга**, проф. др **Михайло Фейса**, **Наташа Макаї Мудрох**, **Зинаида Будински**, **Наташа Перкович**, **Янко Гарди**, проф. др **Ярослав Катона** и **Игор Перкович**. Форум младих Рускей матки на X Шветовим форуму русинскей младежи представляла **Доротеа Будински**. XVI Шветови конгрес Русинох/ Руснацох/ Лемкох проваздєла тричлена екипа РТВ Войводини зоз Нового Саду.

XVI Шветови конгрес Русинох/ Руснацох/ Лемкох почал пятяток пред поладньом, 10. септембра, зоз интєрпованьом гимни Польскей, гимни Европскей унії и гимни шпїцких Русинох швета "Я Русин бул, есм и буду", зоз привітніям

словами **Андрія Кончу**, президента Товариства Лемкох и подпресидателя ШР ШК РРЛ и **Степана Лявинеца**, президента ШР ШК РРЛ. XVI Шветови конгрес поздравели и **Пйотр Рига**, приматор городу Криніци, **Марія Губова**, старостка Горлицкого округу и **Збігнєв Воланін**, кустор Музею "Никифора" у Криніци.

Шлідзело уручоване наградох Шветовой ради ШК Русинох/ Руснацох/ Лемкох у обласци русинской култури за прешли и за 2020. и 2021. рок, як и новоустановеней Награди "Pro Arte ruthenorum" у обласци русинского малярства, всдно зоз городом Вац у Мадярскей за 2020. и 2021. рок.

Награду Шветовой ради ШК РРЛ у обласци русинской култури за прешли рок достали **Георгій Фирцак**, председатель Културного Товариштва Русинох Румунії, а лауреат прешлорочней Награди бул поета **Ярослав Трохановски** зоз Польскей.

Награду "Pro Arte ruthenorum" у обласци русинского малярства за прешли рок, хтора уручена по перши раз, достал **Владо Няради** зоз Вербасу, на предкладанє Рускей матки, а за прешли рок лауреат теї награди бул **Владимир Микита** зоз Подкарпатя у Україні.

На третім пленарним зашеданю XVI Шветового конгреса Русинох/ Руснацох/ Лемкох после ширшей дискусії о потреби же би делегати гласали о домашньому наступного XVII Шветового конгреса Русинох/ Руснацох/ Лемкох, до хторей ше окреме делегатах зоз Сербії уключели и делегати зоз Ческей, Польскей и Горватскей, принєшена одлука о нєобходносци гласаня делегатах о предложених двох кандидатурах.

На явним гласаню вскшину гласох присутних делегатах - 36 достало предкладанє Рускей матки же би XVII Шветови конгрес Русинох/ Руснацох/ Лемкох бул отримани у Новим Садзе 2023. року, док предкладанє Културного Товариштва Русинох Румунії достало 31 глас, а 4 гласи достало предкладанє же би XVII Шветового конгреса Русинох/ Руснацох/ Лемкох бул отримани по еден дзень у Румунії и у Сербії. После того гласаня делегация Русинох зоз

Румунії напушчала XVI Шветови конгрес РРЛ.

У організації Рускей матки а зоз фінансійну потримовку Покраїнського секретариату за културу и явне информованє АПВ и Општини Кула успішно організована єднодньова III Подобова колонія "Еуфемія Гарди", Руски Керестур 2021. Трєца Подобова колонія у організації Рускей матки у Руским Керестуре отримана 9. октобра того року. Того дня зишли ше єденец подобово творителє: **Еуфемія Новта, Меланія Рамач, Михайло Виславски, Янко Бики, Славко Пап, Ема Венгрии, Павлина Шепински, Валентина Гарди** шицки зоз Руского Керестура, як и **Владо Няради** зоз Вербасу и **Душица Спасосвич Лончар и Станія Вукович** обидва зоз Кули.

Учаїніки на III Подобовей колонії "Еуфемія Гарди", малювали малюнки на платнох котрих достали од організаторох, на підлебни теми по вибору. Роботни ателе бул у голу Спортскей гали у Руским Керестуре, а ціалодньову роботу провадзел и допомагал уж познати медзи Руснацями уметнік **Владо Няради** зоз Вербасу.

Вистава малюнокх зоз Подобовей колоїї "Еуфемія Гарди" - Руски Керестур 2021" шветочно отворена 28. децембра 2021. року у Спортско-школскей гали у Руским Керестуре, на Дзень снованя Рускей матки.

Шесте Стретнуце поетох, литературних и музичних творителюх Рускей матки у організації Мєсного одбору Рускей матки у Руским Керестуре отримане 16. октобра 2021. року у сали Мєсней заєдніци Руски Керестур. VI Стретнуце поетох, литературних и музичних творителюх Рускей матки отримане лєм зоз фінансійну потримовку бюджета Општини Кула.

На VI Стретнуцу поетох, литературних и музичних творителюх Рускей матки по трєцираз додзелени Припознаня под меном **Юліяна Надя**. Одлуки о установяню "**Припознаня Юліяна Надя**", як и одлуки о лауреатах того Припознаня принєсли поєдинечно Управни одбор Рускей матки у Руским Керестуре и Управни одбор

Задужбини "Бори Латиневича" у Кули.

Прешлорочни лауреати "Припознаня Юліяна Надя": **Марія Дорошки** зоз Руского Керестура и **Милаш Мрдаљ** зоз Червипки. Прєчитани и тєксти о їх творчосци и обявєних кнїжкох поезії.

На Стретнуцу поетох, литературних и музичних творителюх Рускей матки у Руским Керестуре наступели: **Марія Дорошки**, зоз Руского Керестура **Обрен Радович** и **Боро Латиневич**, обидвоме зоз Кули, **Михайло Катона, Любица Няради, Славко Пап** и **Дюра Пануга**, шицки зоз Руского Керестура.

Шицких поетох док читали своєю литературни твори на VI Стретнуцу поетох, литературних и музичних творителюх Рускей матки па гармопикки провадзел **Владимир Югик** зоз Руского Керестура.

У видавателней діялносци найзначейша увага у активносцях Рускей матки у 2021. року була пошвєсєна пририхтованю и видаваню єдного числа глашніка Рускей матки "Руснак", хторе вишло у новембру прешлого року.

Пририхтали зме и видруковали два додатки глашніка Рускей матки "Руснак": Зборнік подобових роботох зоз III Подобовей колоїї "Еуфемія Гарди" - Руски Керестур 2021. року и Зборнік поєстских творох зоз VI Стретнуца поетох, литературних и музичних творителюх Рускей матки.

Управни одбор Рускей матки прешлого року отримал 12 порядни схадзки ведно зоз Редакційним одбором глашніка Рускей матки "Руснак": 29. януара, 19. марца, 3. априла, 29. априла, 21. мая, 18. юнія, 16. юлія, 14. август, 19. август, 29. август, 22. септембра, 26. новембра, шицки у Руским Керестуре.

Порядну рочпу Скупштину Рускей матки прешлого року зме отримали 20. фебруара у Руским Керестуре.

Шицки 6 звити о наменским хаснованю одобренних средствох у вкупней суми од 230.000,00 динари у писаней формі зоз подполну фінансійну документацию поднєсли зме до 31. децембра 2021. року.

Дюра Пануга

ПЛАН РОБОТИ ЗА 2022. РОК

Руска матка урядово регистрована Здружене гражданах зоз шедзиском у Руским Керестуре, зоз основни цильом запровадзованя и координованя активносцох на очуваню идентитета Руснацох у Републики Сербії. До Регистру здруженьох у Агенції за привредни регістер Републики Сербії у Београду Руска матка уписана зоз Ришеньом число: БУ 9950/2011 од 13. 05. 2011. року. Регистрована обласц витворйованя цильох Рускей матки то: пестованс, розвиванс и популаризованс руского языка, писма, култури, науки, литератури, образования, уметносци и традицийох.

Руска матка у 2022. року свою активносц будзе запровадзовац у месних/ городским/ регионалним одборе Рускей матки у Руским Керестуре, Кули, Коцуре, Вербаше, Новим Садзе и Шиду. Месни/ городски/ регионални одбори Рускей матки своєю плани роботи за 2022. рок треба же би виробили найпознейше до 15. марца того року и послали их до своїх локалних самоуправах зоз цильом обезпечованя средствох за софинансованє їх реализації.

Окремна увага у роботі Рускей матки того року будзе пошвещена пририхтованьом за XVII Шветови конгреса Русиных/ Руснацох/ Лемкох, хтори треба же би бул отримани у Новим Садзе у Републики Сербії, у першей половки септембра 2023. року, у безпоштредней організації Рускей матки. Од другей половки априла того року треба будзе плановац нашиви делегациї Рускей матки Покраїнскей владі АПВ, Скупштини АПВ и покраїнским секретаријатом за културу, авне информованме и за образование, предписаня, управу и национални заєдніци, а у маю того року и нашиви Влади

Републики Сербії, Министерству за културу и явне информоване РС, Министерству за людски и мерншински права РС и други найвисшим установом и институційом зоз цильом обезпечованя средствох у вкупним виносу од 3.500.000,00 динари за отримоване XVII Шветового конгреса РРЛ.

Окремна увага у роботі Рускей матки того року будзе пошвещена и пририхтованьом за наступни попис житељох у Републики Сербії, хтори ма буц отримани на сцену того року, як и тогорочним зашеданьом Шветовой ради Русиных/ Руснацох/ Лемкох, медзиконгресним зашеданьом конгресних комісійох за просвиту, за културу, за информованє и видавательну діялносц, за историю Русиных и Комисії за медзисобне сотрудніцтво членских організаційох и туристични розвой Шветового конгреса Русиных/ Руснацох/ Лемкох и зашеданьом Шветового форуму русинскей младежи.

На конкурс Покраїнского секретаријату за културу, явне информованє и одношеня зоз вирским заєдніцами АП Войводини за 2022. рок Руска матка пририхтала 2 проєкти:

1. - У видавательней діялносци у 2022. року Руска матка планує пририхтованє и видаванє штирох числох глашніка Рускей матки "Руснак" и двох додаткох глашніка: зоз IV Подобовой колонії "Еуфемия Гарди" и зоз VII Стретнуца поетох, литературних и музичних творительох Рускей матки.

2. - Организованє IV Подобовой колонії "Еуфемия Гарди." Руски Керестур 2022. у безпоштредней організації Месного одбору Рускей матки у Руским Керестуре.

На конкурс Покраїнского секретаријату за образование, предписаня, управу и национални меншини - национални заєдніци АП Войводини, за 2022. рок Руска матка пририхтала 2 проєкти:

3. - Софинансованє порядней діялносци Рускей матки,

4. - Организованє VII Стретнуца поетох, литературних и музичних творительох Рускей матки.

На конкурс Општини Кула за фінансованє и софинансованє програмох и проєктох у обласци туризма општини Кула у 2022. року Руска матка пририхтала 1 проєкт:

5.- Организованє IV Подобовой колонії "Еуфемия Гарди" Руски Керестур 2022. хтора будзе отримана 17. септембра у безпоштредней організації Месного одбору Рускей матки у Руским Керестуре.

На конкурс Општини Кула за фінансованє и софинансованє програмох и проєктох у обласци култури општини Кула у 2022. року Руска матка пририхтала 1 проєкт:

6. - VII Стретнуца поетох, литературних и музичних творительох Рускей матки, хторе будзе отримане 24. септембра, або 1. октобра 2022. року у Руским Керестуре, у зависносци од датума отримованя Културней манифестациї "Кед голубица лецела" у Петровцох у Републики Горватскей.

У Рускей матки у 2022. року планованє и участвованє ей представнікох на тогорочних найзначнїших културних манифестацийох у нашей жеми и иноземстве, по поволанки членских організаційох Шветового конгреса Русиных/ Руснацох/

Дюра Панура

ДЕЛЕГАЦІЯ РУСЬКОЇ МАТКИ У ПОКРАЇНСЬКІЙ ВЛАДИ АПВ
ПРЕЗЕНТОВАЛА ПРОГРАМУ XVII ШВЕТОВОГО КОНГРЕСУ Р/РЛ

ПОТРИМОВКА БУДЗЕ У ПОДПОЛНОСЦІ ВИТВОРЕНА

Делегация Руской матки у составе: проф. др. **Михайло Фейса**, председатель Руской матки, **Лілія Костельник**, секретар Руской матки и **Дюра Папуга**, подпредседатель Шветовой ради Шветового конгресса Русинох/ Руснацох/ Лемкох и член Управного одбору Руской матки, 18. мая того року у Кабінеті **Жолта Сакалаша**, подпредседателя Покраїнської влади АПВ и Покраїнського секретаря за образоване, управу, предписаня и национални заєдніці презентувала Програму XVII Шветового

Словацкей, Мадярскей, Румунії, Сербії, Горватскей, зоз Подкарпатя у України як и зоз Зєдинєних Америкьких Державох и Канади. XVII Шветови конгрес Русинох/ Руснацох/ Лемкох будзе отримани у першій половки септембра, або у другей половки августу идуцого року.

Подпредседатель Покраїнської влади АПВ **Жолт Сакалаш** виражєл окреме интересованє за запровадзованє активносцєх на прихитовасню XVII Шветового конгресса Русинох/ Руснацох/ Лемкох и

конгресса Русинох/ Руснацох/ Лемкох и План його прихитованьох. На розгваркох у Покраїнської влади АПВ учасував и **Милан Ковачевич**, заєднік покраїнського секретаря за образованє, управу, предписаня и национални заєдніці.

Спрам Програми Конгресса и Плану прихитованьох хтори виложєл **Дюра Папуга**, XVII Шветови конгрес Русинох/ Руснацох/ Лемкох треба же би бул отримани у Новим Садзе наступного року, а на нїж треба же би учасували 220 делегати, госци и млади зоз шїцких 10 члєнских організаційох Русинох/ Руснацох/ Лемкох зоз Польскей, Чєскей,

потримовку Покраїнської влади АПВ хтора будзе у подполносци витворєна. По догварки у Покраїнської влади АПВ по кєнє септембра того року Руска matka треба же би прихитала деталїни трєшкєвїк XVII Шветового конгресса Русинох/ Руснацох/ Лемкох, за чїйє реалїзованє буду нєобходни сєрдствє у вїносє од 3 мїліонї и 500 тїсїчї дїнарї.

На стрєтїнуцї и розгваркох у Покраїнської влади АПВ окрема увага була пошвєцєна и потримовкї городу Нового Саду за організованє XVII Шветового конгресса Русинох/ Руснацох/ Лемкох, хтори потримал **Мїлош Вучєвич**, городоначалїк Нового Саду.

Дюра Папуга

У КРИЊИЦІ У ПОЛЬСЬКІЙ ОТРИМАЊИ

XI МЕДЗИНАРОДНИ БИЄНАЛЕ ЛЕМКОВСЬКОЇ/ РУСИНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

У Польскей, у мєсє Кринїцї-Здрой, 20. и 21. мая 2022. року, у організаційї Стєварїшєня Лємкох, отримани XI Медзинародни Бїєнале лємковскєй/ русинскєй култури, на котрим шє по шїрох рокох зновє стрєтїли Русини зоз осєм жємох. У рамїкох културнїй програми Бїєнала отримани и три концерти, и то пїятєк два а сєботу єдєн. Под час отримованя концертєх прєдставєлї шє фолклорни ансамблї и солїстї зоз Польскей, Словацкей, Румунїї, Горватскей и України. Спрєд організатора, шїцких прївїталї прєдсїдєлє **Андрєй Конча** и проф. др. **Олєна Дуц-Файфєр**, а Бїєнале отворєл **Штєфан Лївїнєц**, прєдсїдєлє Шветовєй Радї Русинох/ Руснацох/ Лемкох. Як то уж постала трєдїшїя, на початку Бїєнала додєлєнї двє визначни наградї. Златни крїж заслєгох од прєдсїдєлє Польскей, за длєгорєчнє културнє дїялєносї у русинскєм руху, додєлєнї **Пєтровї Троханєвскєму** з Польскей. За лауреата наградї Васїля Турєка-Гєтєша за 2022. рок прєглашєнї **Дюра Папуга** зоз Сєрбїї. **Дюра Папуга** бул вєлї рокї прєдсїдєлє Руской маткї, хтора єднє зоз сноватєлєх Шветового конгрєсу Русинох/ Руснацох/ Лемкох. Длєгорєчнї є члєп Шветовєй радї РРЛ, а як сї прєдсїдєлє, Шветови конгрєс Русинох/ Руснацох/ Лемкох возлєз трї мандатї (2009-2015). За лауреата националнєй наградї з мєном Іванє Манаїлї Про артє Рутєнєнєм прєглашєнї **Штєфан Тєлєп** зоз Польскей.

Пїятєк, на вєчєршїм концертї наступєлє Дружтєво "Руснак", здружєнє Руснацох зоз Рєпубликї Горватскей. З рускїма народнїма пїсїямї, а у прєвадзєню своєй оркєстрї, прєдставєлї шє солїстї **Матєй Бурчак**, **Антонїє Нєдїч**, шєстрї **Вєрєнїка** и **Лїцїя Марковїч** и старша пїпївацкєя група. **Матєя Шовїш**, **Далїя Лойдл-Дєсуджєр** и **Габрїєл Гардї** вївєдлї драмскє єтнє-сїчкє **Вїшївани ручїкї**. Оркєстру увєжбал **Іван Лїкар**, а шїпївачєх и рєцїтаторєх

уважбал **Наталїя Гнаткє**.

Понєжє шє того року означє 90-рєчїцє од народзєня руской постєсї, сноватєлєкї и прєшєй прєдсїдєлєкї Дружтєва Руснак, **Лїбїцї Сєтєдї-Фалц**, котра Дружтєво правє у Кринїцї увєдлє до члєнствєа Шветового конгрєсу РРЛ и котра у Кринїцї 2006. року прєглашєна за лауреата Наградї Александрє Духновїча, **Лїлія Кїш** и **Наталїя Гнаткє** прєчиталї єї пїснї *Мойє корєнї* и *У старїм крає*.

Под час цєлого Бїєнала

нашївїтєлє малї нагодє оцїтрїц вїставу русинскїх малярєх з Карпатского арєалу и з долнїх жємох, на котрєй, на другї завод вїложєнї и малїонкї **Ружїцї Кїш** зоз Рєпубликї Горватскей.

У рамїкох Бїєнала одбулє шє и роботнє часєк програми. Пїятєк отриманє зашєданє Шветовєй радї Русинох/ Руснацох/ Лемкох, на котрєй булї прїсутнї шїцкї члєнї, а члєн Шветовєй радї зоз Сївєрнєй Америкї зашєданє прєвадзєл прєйт Зуму. Каждї члєп радї дал звіт о реалїзованїм, як и о плєну работї за тот рок. **Мїкола Бобїнєц**, члєн радї з України, а истєчашнє и координатор за русинскї організаційї у Закарпатскєй облєсцї, інформовал цє зробєнє прєд вїйну, як и о тим же цє русинскї організаційї мєглї зробїц и на по рєагєвалї од початку вїйнї. У точкї днєвового шєра хтора булє пошвєцєна прихитованю 17. Шветового конгрєсу РРЛ булї прїсутнї и нововїбрани прєдсїдєлє Руской маткї, проф.

др. **Мїхайло Фєйса**, хтори и надалєй будзє прїсутновал сїхадзком Шветовєй радї РРЛ. Истї поінформовал жє 17. Шветови конгрєс РРЛ у цєлєсцї будзє отримани у Новїм Садзє и жє шє розпатрє мєжлївєсцє жє бї бул отримани кєнєм августєа, або початком септембра 2023. року. Всєботу отримана и сїхадзкє Конгрєснєй комїсїї за културу.

Одход на Бїєнале до Польскей прєдставя ишє єдєн зоз вєлїх прїкладєх мєдзинародного сєтруднїцтєва Дружтєва Руснак зоз

Горватскей и Руской маткї зоз Сєрбїї бо на рєлацїї Пєтровшї-Кринїцї-Пєтровцї путовалї вєдно. На Бїєналу зоз шїпївацкєю групю и оркєстру Дружтєва Руснак булї прєдсїдєлє Дружтєва "Руснак" **Мїло Шайтош**, тайємнїцє **Наталїя Гнаткє** и члєнїца **Лїлія Кїш**, а спрєд Руской маткї єї прєдсїдєлє, проф. др. **Мїхайло Фєйса** и **Дюра Папуга**, подпредсїдєлє Шветовєй радї РРЛ. Одход на Медзинароднї Бїєнале реалїзовалї з фїнансїйнєу потримовкєю Совїту за национални мєншїнї Рєпубликї Горватскей и самїх члєнєх.

Наталїя Гнаткє

ФОТО 1: Уручєванє наградї Васїля Турєка-Гєтєша
ФОТО 2: Дружтєво Руснак зоз Горватскей на XI Медзинароднїм Бїєналу лємковскєй/ русинскєй култури у Кринїцї-Здрой

Фотографїї: **Наталїя Гнаткє**

НА XI БИЄНАЛУ ЛЕМКОВСЬКОЇ/ РУСИНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
У КРИЊИЦІ У ПОЛЬСЬКІЙ

ДЮРА ПАПУГА ПРИЯЛ НАГРАДУ ВАСИЛЯ ТУРОКА ГЕТЕША

На 11. Бїєналу Лємковскєй/ русинскєй култури у Кринїцї у Польскей, хтори отримани 20. и 21. мая, **Дюра Папуга**, длєгорєчнї активїста и прєдсїдєлє Руской маткї, прїял найзначнєйшєу наградє Шветовєй радї Русинох/ Руснацох/ Лемкох (ШР РРЛ), з мєном Васїля Турєка-Гєтєша.

Папуговї наградє уручєл прєдсїдєлє Шветовєй радї Шветового конгрєсу Русинох/ Руснацох/ Лемкох **Стєфан Лївїнєц**, а добїтнїк **Дюра Папуга** визначєнї як активнї дїяч Руской маткї, длєгорєчнєм у прєдсїдєлєвї Шветового конгрєсу РРЛ, рєдактор глїшнїкє "Руснак" и пїсатєлє руского слова.

Наградї Про артє Рутєнєнєм, за русинскє малярствє того року лауреат бул **Стєфан Прєкоп**, познатї маляр аматєр зоз Польскей, хтори на жалє умар прєд 40 днїямї та наградє прїялє його сєпруга. Тоту наградє додєлєноу вєдно Шветєвєй радї РРЛ и город Вац з Мадярскей.

Под час Бїєнала отриманє и зашєданє Шветовєй радї Русинох/ Руснацох/ Лемкох на хторим у дєлєгацїї Руской маткї бул попри Папугу и нововїбрани прєдсїдєлє Руской маткї проф. др. **Мїхайло Фєйса**. На днєвнїм

шєрє найвєцєй булє бєшєдї о роботї члєнскїх організаційох Шветового конгрєсу РРЛ у чашє корєнї, як и о збуваньох у України. Шветєвєй радє остала прї станєвїскєх якї у окрємнїм Огласнєню дала у фєбруару, гєч на тот завод булє и даякї ишїаки вїмєгї. Станєвїскє Шветєвєй радї жє осудзєл вїйну у України и вїмєга єї застанєвїванє, алє од України вїмєга прїпїзнанє русинскєй заєднїцї як окрємного народу.

Потвєрдзєнє и жє отримованє XVII Шветового конгрєсу РРЛ будзє на рок лєм у Новїм Садзє, (гєч булє глєданє жє бї єдєн дєнє бул отримани у Румунїї), а шлїдуюцє зашєданє Шветєвєй радї Русинох/ Руснацох/ Лемкох будзє на єшєнє у Пєтровцєх, у Рєпубликї Горватскей под час мєнїфєстациї „Кєд голубїцє лєцєлє”.

У културнє-умєтнїцкєй часцї Бїєнала учасувало и Дружтєво Руснацох „Руснак” зоз Пєтровцєх з Рєпубликї Горватскей, як и културнї ансамблї зоз Словацкей, Польскей и України, найвєцєй зоз шїпївацкїм русинскїм рєпєртєварєм.

М. Афїч

Фотографїя **М. Афїч**.

У ОРГАНІЗАЦІЇ РУСКЕЙ МАТКИ ОТРИМАНА

ЄДИНСТВЕНА СЕРІЯ ТРОЙНІСТИХ ПРОМОЦІЙОХ

По законченю прекладаня и публикованя Малей историй Русинох, Руска матка організовала єдинствену широкооблапну промоцію и бесплатну дистрибуцію трох винїмно значних кнїжкох: Малей историй Русинох проф. др **Івана Попа**, Правопису руского языка зоз правописним словнїком проф. др **Михайла Фейси** и мр **Гелени Медєши**, и Словнїка компютерскей терминології проф. др **Михайла Фейси**. Од початку задумане же би ше тройнїста промоція організовала у шицких местах дзе жие значне число Рускиных и Руснацох. По тоту хвилюку отримана є у Руским Керестуре (у Мєсней заєднїци – 8. априла, у ОШ и Г Петро Кузмяк – 11. априла), Новим Садзе (на Филозофским факультету – 6. априла, у просторийох Руского культурного центра 20. априла), Коцуре (у ОШ Братство єдинство 11. априла, Народней библиотеки Данило Киш 6. юния), Дюрдьове (ОШ Йован Йованович Змай и КУД Тарас Шевченко – 27. априла), Суботинци (Городска библиотека – 9. мая) и у Петровцох (у ДД Соколана – 12. мая). У юлію плановани промоції у Сримскей Митровици (Городска библиотека – 7. юлій) и Кули (просторїи КУД Гавриїл Костельник – 19. юлій), а по кєнец 2022. рока у Вербаше, Новим Ораховє, Шидзе, Бикич Долу, Бєоградзе и дзе лєм будзе интересованя. З тей нагоди наводзимє поєнти хтори на промоційох визначовали проф. др **Михайло Фейса**, **Дюра Пануга**, **Михайло Катона**, мр **Гелена Медєши**, мср **Борис Фейди**, **Іван Лікар** и **Анамарія Ранкович**, хтора спред Заводу за культуру войводинских Руснацох Правопис руского языка зоз правописним словнїком подзелєла школярком/школярєм зоз коло двацєц цалих оддзелєньох, хтори маю наставу на руским языку у Руским Керестуре, Коцуре и Дюрдьовє. Перша

промоція Правопису руского языка зоз правописним словнїком и н ш а к о т р и м а н а н а Медзинародним сайму кнїжкох у Новим Садзе 10. марца, а перша промоція Словнїка компютерскей терминології на Филозофским факультету, 5. октобра прешлого року, на хторей бєшєдовали и рецензенти проф. др **Дюра Орос** и проф. др **Юлиян Рамач**, а участвовала и Дзивоцка шпивацка група КУД Жатва.

У Правопису руского языка зоз правописним словнїком, толковали авторє, намагало ше превозисц одредзєни неусоглашеносци и недоповєдзєносци Правописа руского языка Миколи М. Кочиша (1971) и доробѣц Кочишов правопис у цо значнейшей мири. Авторє унесли як новє тото цо пракса принєсла и додали тото цо, по їх думаню, хибєло. Прето детальнєйше потолковани гласово премєнки, писанє вєлькей и малєй букви, писанє словох вєдно и окремє, писанє дїєсловних закончєньох и др. Прє сучасну праксу прєширєни часци о гласох на фонєми и акцент, о скрачєньох – на акроними, о интерпункції – на даскєльо при Кочишови необробєни интерпункційни знаки (угласти заградзєня, полунаводнїки, поинти) и др. Додати поглавїя о хаснованю италики и бєлд фонтох (уключующи и розмакнуца), о присподобєним писаню мєнох/ назвох зоз сєрбского и анґлийского языка и обротно, и о дзелєню словох на кєнцу шора. Авторє найвєкши проблеми правопису руского языка груповали до трох групох: 1. запровадзованє фонологийного або морфологийного принципу; 2. диялектизованє руского языка провадзєнє зоз цудзими рїшєнями; 3. приступ гу странским словом. У часци пошвєцєней правописному словнїку **Гелена Медєши** и **Михайло Фейса** окремну увагу дали сєлєктивному уношєню духовней, компютерскей,

єкологийней, як и сучасней дружтвєней и, окремє, родовей терминології.

По словох рецензєнта проф. др **Юлиана Рамача**, чия рецензия читана на промоційох (попри рецензийох проф. др **Дюра Ороса** и мр **Ксєний Сєдєди**), компютерска терминология, гоч уж була хаснована у руским языку, як узко фахова нє була обрєбєна у Сєрбско-руским (1995-1997) и Руско-сєрбским словнїку (2010). По нєшка нє публикована на руским языку ані єдна публикация хтора би за тему мала компютерску терминологию та Словнїк компютерскей терминології прєдставя першу публикацию тєй файти.

Зоз публикованьом рускей верзїи Малей историй Русинох, цїль Рускей матки бул исти як и цїль автора **Івана Попа** – насампрєдз обєзнєчиц цалосни, обєктивни погляд на историю малого стрєдньоевропского народа, кариатских Русинох. По словох рецензєнта **Михала Шмїгєля** «Іван Поп нє прєшоид форми сухей интерпрєтаций историйного розвою Русинох, алє, напроцив, провадзєл їх розвою у симбиозї зоз простором у хторим ше находзєла їх територия, и, гу тому, намагал ше обєктивно прєдставѣц вонкашнїи уплїви сусєдних народох, зоз хторима Русини булї узко/ цєсно повязани, односно дзелєли знїма заєднїцку судьбу у рамикох розличних аспєктох будованя державох, хтори мали уплїв на родими край Русинох». Прє шицко тото Руска матка ше на инициативу **Михайла Катони** опрєдзєлєла за прекладанє текстa монографїи Мала история Русинох (зоз словацкого ориґиналу Malé dejiny Rusínov) хтору видало Здружєнє интєлиґєнції Русинох Словацкей зоз Братислави, а хтора по нєшка дожила два виданя – перше 2009. року и другє 2020. року. Члєнїци и члєни редакцийного тима у

составе *Мария Дорошки, Михайло Катона, Наташа Макаї Мудрох, мр Гелена Медши, Любица Няради, Дюра Папуга, Наташа Перкович, Янко Такач, Борис Фейди, проф. др Михайло Фейса, Блаженка Хома Цветкович* и мрр *Славица Чельовски* барз задовольни же припадници и припадники рускей националней заєднїци поставяли вельо питаня на промоцийох, а питали и по прикладник за своїх найблизших хтори пре рижни причини не були у можливости присц на промоцию. Редакцийни тим прешвечени же зробел значну роботу хтора, медзи иншим, допринесе и утвердзованю рускей свідомости у Републики Сербїї, цо окреме значне у периодзе пред пописом жительство 2022. року. На промоцийох порядно виражоване подзековане Городу Нови Сад, односно городоначалнїкови *Милошови Вучевичови*, хтори, у хвильки кед Город Нови Сад здобул титулу Европска престолнїца култури, и на тот способ жадал визначиц же руска национална заєднїца, гоч яка мала, заш лем, и значна часц войводинского милеа и Города Нови Сад. Подзековане на промоцийох порядно виражоване и авторови *Иванови Попови*, хтори, добре познаючи ситуацию у хторей ше находзи Руска матка у Сербїї/ Войводини, у винїмно кратким часе дал гратис авторски права Рускей матки за публіковане рускей верзїї Малей исторїї Русиных. Уж, як гварене, зробени и перши крочаї же би Мала история Русиных була обявена и на сербским языку. Управни одбор Рускей матки прешвечени же би спатранє историйних факторох хтори значни за карпатских Русиных у цале и у рамкох сербского народу допринесло розганяню молги хтору групочка компютерновских одпародзовачох направела у 20. вику.

проф. др *Михайло Фейса*

ШИРШИ ПОГЛЯД НА ИСТОРИЮ Р/Р/Л ЦАЛОСНИ ПОГЛЯД НА ИСТОРИЮ РУСИНОХ

Монография професора *Ивана Попа* Мала история Русиных представляє резиме исторїї того малого штрельноевропейского народа. Єй есенция компатибилина зоз есенцию постсоветской, першей нашей енциклопедїї Енциклопедия русинской исторїї и култури (Encyclopedia of Rusyn History and Culture, 2002) авторох проф. др *Пола Роберта Маточия* и проф. *Ивана Попа*. Як совитїики, зоз одреднїцями хтори ше одноша на войводинских Руснацох, у виробку Енциклопедїї участвовали и *Любомир Медши*, проф. др *Юлини Рамач* и проф. др *Михайло Фейса*. Попова монография, прешвечени зме, оможливи Рускиньом и Руспацом упознац ше па зжати способ зоз велїма релевантними историйними подїями и историйними особами о хторих не мали можливост читат на руским языку.

Карпатски Русини геополитично и географски припадаю стредней Европи, єй найвосточнїшєй часци, хтора дотика задуману историйноцивилизацийну лєнїю хтора дзелї швет на заход – швет латинской култури и восток – православни, швет византийской култури. З исторїю карпатских Русиных ше занїмала не лем русинска/ руска/ лемковска историография, але и мадарска, австрийска, русийска, чєска, словацка, советска и украинска. За розлику од инїцких историчарох швета, хтори своєю становиска базу на примарних историйних жридлов, украински историчаре своєю становиска базу на резолюцїї Коминтерни зоз 1924. року и, у складу з ню, Русиных/ Руснацох/ Лемкох ані не припознаваю, праве як цо не припознаваю ані їх автохтоносц, културу, язык и самовияшньованє.

Зоз публікованьом рускей верзїї Малей исторїї Русиных шиль нам бул исти як и циль автора Попа – пасампредз обезпечиц цалости, обєктивни погляд на исторїю малого стрельноевропейского народа, карпатских Русиных. По словох рецензента *Михала Шмгеля* «Иван Поп не прешол до форми сухой интерпретаций историйного розвою Русиных, але, напроцив, провадзел їх розвой у симбиози зоз простором у хторим ше находзела їх територія, и, гу тому, намагал ше обєктивно представиц вонкашнї уплїви сушєдних народох, зоз хторима Русини били цєсно повязани, односно дзелєли з нїма заєднїцку судьбу у рамкох розличних аспектох будованя державох, хтори мали уплїв на родиму край Русиных».

Руска матка ше опредзелєла за прєскладанє текста монографїї Мала история Русиных (Malé dejiny Rusínov), хтору видало Здружєнє интелїгенцїї Русиных Словацкей зоз Братислави, прето же монография ошвїтує велї винїмно значни подїї зоз исторїї Русиных та и Руснацох, хтори у нашей єдиней видавательней хижї не були спатрани вообщє, а, кед були и спатрани, були спатрани ошербєно. Понеже словацка верзия по нешка дожила два виданя (перше 2009. року, другє 2020. року), наздаваме ше же и руска верзия, хтору порихтал редакцийни тим у составе *Мария Дорошки, Михайло Катона, Наташа Макаї Мудрох, мр Гелена Медши, Любица Няради, Дюра Папуга, Наташа Перкович, Янко Такач, Борис Фейди, проф. др Михайло Фейса, Блаженка Хома Цветкович* и мрр *Славица Чельовски*, дожие еши єдно виданє (цо по интересованю публики на дзешатки промоцийох мож и обєчєвац), а у плану видац и сербску верзию. Гу тому, наздаваме ше и же спатранє историйних факторох хтори значни за карпатских Русиных у цале допринєшу и утвердзованю рускей свідомости у Републики Сербїї, цо окреме потребне у периодзе пред пописом жительство 2022. року.

У тим контексту виражєме и подзекованє Городу Нового Саду, односно городоначалнїкови *Милошови Вучевичови*, хтори у хвильки кед Город Нови Сад здобул титулу Европска престолнїца култури зоз огрому помоцу коло публікованя Малей исторїї Русиных жадал визначиц же руска национална заєднїца, гоч яка мала, заш лем, и значна часц войводинского милеа и Городу Нового Саду. Подзекованє виражєме и авторови *Иванови Попови*, хтори, добре познаючи ситуацию у хторей ше находзи Руска матка у Сербїї/ Войводини, у винїмно кратким часе дал гратис авторски права Рускей матки.

проф. др *Михайло Фейса* и *Ян Липински*

РЕАГОВАНЄ НА ТЕКСТ ОГЛЯДНУЦА ЯНКА РАМАЧА НА КНІЖКУ
 "МАЛА ІСТОРІЯ РУСИНОХ" ПРОФ. ІВАНА ПОПА

КАМЕНЧЕ У ЦИПЕЛИ ЯНКА РАМАЧА

Ушедзени роками у кояких комісійох цо на Катедри за русинистику и у видавательству Руского слова одлучую о тим цо ше будзе обявйовац на нашим языку и цо Руснаци треба же би знали, а цо не, професор **Янко Рамач** випатра преспал пар децениї та го тераз барз розеда же ше хтошка усудзел написац, та вец и преложиц недавно написану Малу историю Русиных. У своїм огляднуу на тоту кніжочку у Шветлосци число 3 зоз 2022 року вон ше Руснаком и другим ритким читательом того часописа, висликовал и як историчар и як інтелектуалец и як человек.

Вон, як перше, автора кніжочки професора **Івана Попа**, Русина зоз Подкарпатя, историчара вельо векшого калибра як вон, трима за некомпетентного человека котри незна цо пише и котри помишал тот цо важне и гевто цо не важне у исторії Русиных на їх милениумским етніцким просторе. Рамач лебо не пречитал, лебо нароком игнорує призначку на рамикох кніжки о роботі и кніжкох котри написал Иван Поп. Я не мам наміру читательом толковац о живоце и роботі професора Попа, прето же вони и сами могу пречитац о яким ше ту човекови историчарови роби. Досц будзе кед надпомнем же дотични науковец 25 роки робел як наукови работнік на Інституту славистики и балканистики Советского союзу односно Русії у Москві, же три роки у Москві бул главни и одвичательни редактор славистичного часопису Славяноведеніє, же як историчар робел на університетох у Ужгороду и Прагу и же медзи веліма кніжками написал Енциклопедію Подкарпатскей Русї по руски, кніжку Подкарпатска Рус по чеськи и ведно зоз **П. Р. Магочийом** Енциклопедію русинскей исторії

и культури по англійски.

У своїх заключньох Рамач «открива» же тот кніжочка не наукова робота, без огляду же ніхто нігда ані не твердзел же то наукова робота и прето же у ней на коло 280 бокох нет ані една фуснота. За наукову кніжку о тисячрочней исторії Русиных на їх стітнім простору треба голем даскельо томи и даскельо тисячи боки тексту. Спрам того, ані автор, ані видавач не мали амбіцію видавач наукове діло, але популярну кніжочку меншого обсягу за хасноване з боку широкого пасма читательох. За тих цо ше сцу подробнейше занїмац зоз тоту матерію, автор на краю кніжочки дал досц обсяжну вибрану бібліографію, ділох и авторох котри ше датальнейше запїмали зоз поєдинима аспектами матерії котра у кніжки дата лем у скраценой формі.

Рамач тиж заключає же Мала история Русиных «не припоми дац цо историчаре по тераз не знали». Кніжка ані не видавана прето же би було цо толковала историчаром. Вона и у Словацкей Републики и у Сербії видата зоз цільом же би обичним людзом, Руснаком и Русином, а док будзе предложена и на сербски и Сербом, потолковала тот цо цо история того народа и цо од нїх и шицких других рижни «историчаре» депеніями скривали, та и нєшка, гоч то у ери интернета цалком даремна робота, пробу скривац.

«Бачвански Руснаш зоз нєй дознаю барз мало о свосї

прешлосци, а тот цо дознаю их будзе баржей збуньовац як одкривац нови видогляди», гварел Янко Рамач при краю своєї «експертизи» и остал живи. Вон, як и шицки Руснаш у Бачки и Сриме зна же велька векшина папєй прапелосци у тих крайох нам углавном позната, але же папо людзе не знаю скоро ніч о живоце папєх предкох пред приселєньом и о живоце папєх сопородїкох у старим краю после приселєвань папєх предкох до Бачки и Сриму. Вон ше заплывал од толкованьох як цо при прекладаню требало повесц, гоч як прекладатель зна же кажди преклад ма извесни авторски печат и же скоро шицко, окрем голих фактох, мож повесц на вецеї розлични способи. Источашис ані ше не оздзива о битних питаньох хтори му длобу до очох и хтори го розсдаю прето же приводза до питаня и фактички неграю його 40 рочну историчарску роботу о походзеню, исторії и о живоце Руснацох зоз другима народами на русинским етнічним просторе зоз заходного и южного боку Карпатох.

Так, наприклад, вон керус повесц своєю становиско о писаню професора Івана Попа о тим кеди Русини пришли на Карпати и до Горнього Потися и Карпатскей котліни. Професор Поп пише же Русини були на тих просторох скорей од приходу Мадярох и же их ту Мадяре нашли як старобивательох хтори настали найвироятнейше од народох котри творели Билу лебо Вельку Горватску после єї розпадованя у 6 и 7 віку, а Рамач Руснаком цали живот, та и нєшка, приповеда приповетку українских историчарох о тим як Руснаци на тоти простори пришли зоз нєшкайшей України у 14 віку зоз Корятовичом. Йому хибі опширне писанє о роботі дзепєдних владикох под час наставаня унії

котра одорвала Руснацох од їх историйних православних коренюх и створела од нїх неприятельох и востоку и заходу и после того, а завадза му писанє о трагичним страданю наших предкох по загартушованю Ракоцийового повстаня кед Мукачовски замок бул окружени зоз колками на хторих були палзати млади хлопи, Руснаци, нашо претки по ше па мадярским боку виманипуловати и спрєведиути, борели против австрийскей власци. Вон браїї владик у Нерадия хторого Мадяре 1939 року як українізатора практично вигнали зоз Подкарпатя, а керус, историчарски коректно, повесц же истого владик у Ватикан мушел поцагнуц зоз Подкарпатя под час його першого перебуваня на тим просторе, прето же го пре українізаторску политику бойкотувало и священство и вирни.

О страданю наших сонароднікох под час першей шветовой войны у аустрийских лагроз, о одлуки вельких силох же би Сен Жерменским споразумом русинске питанє у Европи, пред вещей як 100 роками, после першей шветовой войны, було ришене зоз формованьом Русинскей аутономней обласци у держави у хторей ше Русини нашли ведно зоз Чехами, Моравцями, и Словацями, о незлагоди Русинских преднякох у старим краю котра коштала Русинох перше игнорованя їх аутономней обласци, а вец забераня и утаргованя з боку Хортийовей Мадярскей и после Другей шветовой войны бруталней сталіновей анексії и припойованє русинского Подкарпатя советскей України и о зоз боку державох восточного лагеру организованого 45 рочного уніщованя Русинох и шицкого цо руске, Рамач не пише ніч. То, по його, при Руснацох у Бачки и Срїме, озда, общє познати ствари.

Историчаре и публицисти котри десятинями джмура пред велім цо професор Поп написал у Малей историй Русинох, без огляду цо вони о тим думаю, чежко ше було кеди буду волац Русински

историчаре. Прето, кед виходзєне тей кнїжки по руски за Янка Рамача видавательни фияско, то сигурни знак же му зоз виходзєньом тей кнїжки до цїпели спаднул камєнчок котри го гадно жуля и дави. Так му и треба. За видавача то сигурни знак же кнїжку цо скорей треба прєложиц и видац и на сербским язїку.

Факт же Малу историю Русинох Руска матка як видавач

дзелї нашим людзом гутори о тим же видавач нашол доброго спонзора та може помогнуц 1000 руским фамелийом у Бачки и Срїме же би дознали дацо вещей о правдивей историй свойого народу, хтора ше розликує од тей цо ю професор Янко Рамач 40 роки приповеда Руснацом.

Руски Керестур, 18.07.2022.
Михайло Катона, дипл. инж.

ЗОЗ 4. ЗАШЕДАНЯ ШВЕТОВЕЙ РАДИ ШВЕТОВОГО КОНГРЕСА Р/Р/Л 20. МАЯ У КРИНІЦІ У ПОЛЬСКОЙ

УКРАЇНА ТРЕБА ЖЕ БИ ПРИПОЗНАЛА РУСИНОХ ЯК ОКРЕМНУ НАЦІОНАЛНУ ЗАЄДНІЦУ

На 4. зашеданю Шветовой ради Шветового конгреса Русинох/ Руснацох/ Лемкох, хторе отриманє 20. мая того року у Криніци у Польскей у рамикох ХІ Биєнала лемковскей/ русинскей култури, ознова розпатрани обставини у України. На заключєня Шветовой ради ШК РРЛ зоз 3. зашеданя у Перегу Марє у Румунії у фебруару того року, кед обставини у України розпатрани а становиско Шветовой ради було же войну треба превозисц зоз медзисобнима догварками и припознаваньом правох шицких народох и народносцох, меншинских националних заєдніцох хтори жию у України, а хтори вона не припознава, сцигли два пригварки од Карпатских Русинох зоз ЗАД и Канади.

Шветова рада Шветового конгреса Русинох/ Руснацох/ Лемкох и на тот завод потримала предкладанє же би Україна була кандидована за кандидата за члена Евронскей унії, алє необходне же би у подпоиносци випочивовала нормативи и акти хтори ше у Евронскей унії хаснує за меншински национални заєдніци, медзи хторима и Евронска повелє о регионалних або меншинских язїкох, чий подписнік и Україна.

До Верховней ради України и до Влади України ознова буду послати вимоги за припознаване

Карпатских Русинох за окремну меншинску нациопналну заєдніцу, а исти вимоги буду послати и до Совиту Европи и до Евроского парламенту, зоз обгрунтованьом же Україна треба же би припознала шицки меншински национални заєдніци хтори там жию, медзи хторима и Карпатски Русини хтори у найвекшим чїплє жию на Подкарпатю, односно у Закарпатскей обласци України, понеже и вони боюю за охрону граїцох и гиїно за охрону України, гоч их Україна за окремну народносц пїгда не припознала. Зоз вимогами будзе послати и документ – одвит Верховней ради України на вимогу Шветовой ради Русинох/ Руснацох/ Лемкох, у хторим ше демонстративно наглашус неможліве позитивне ришенє того питаня.

У обгрунтованьох вимогах Шветовой ради Русинох/ Руснацох/ Лемкох визначєне же Шветови конгрес Русинох/ Руснацох/ Лемкох уж 32 роки здружус русински нациопнално-културни здружєня организовані у Словацкей, Польскей, Мадярскей, Румунії, Сербії, Горватскей, Ческей, на Подкарпатю у України и Зєдинєних Америкских Державох и Канади, у хторих Русини/ Руснаци/ Лемки припознати у шицких, лєм у України не.

Дю. Панура

НОВИ ПЕРИОД РОЗВОЮ РУСКОГО ЯЗЫКА

Швето́ва о́рганізація за реґістроване языкох Сил интернешенел (SILInternational) 20. януара 2022. року реґістровала руски язык у ИСО (ISO) 639-3 медзинародним стандарту за язични коди, цо значи же бачко-сримска вариянта русинского языка, хтора ше хаснує у Сербії и Горватскей, достала од Сил интернешенела одвитууюци тробуквови ИСО код. Тот код глаши РСК (*rsk*, од РусКи), а у спомнутим регистру на анґлийским языку водзи ше под назву *Ruthenian*. На познату шветову интерпрет-енциклопедию *Википедия* (*Wikipedia*) можу буц поставени лем тоти языки хтори маю тробуквови идентификатор.

Иницијативу за реґістроване руского языка у Сил интернешенелу порушав новинар и публицист **Гавриїл Колесар** зоз Торонта у Канади концом 2017. року. У зложним процесу реґистрації вельку помоц дал му проф. др **Михайло Фейса**, по вокації анґлиста, заняти як порядни професор на Филозофском факултету – Одделеню за русинистику, хтори зоз науковима фактами обезпечел финализоване той реґистрації. Кед маме у углядзе же нєшка ещи вше преїг два милиярди людзох нє можу читац тексти на своїм языку, вєн таку реґистрацію руского языка, хтори хасную лем дакус вецей од 15.000 людзе, у регистру дзе ше находзе шицки познати шветово языки можеме тримац як вельки успех.

Здобуванє ИСО кода представя успишне доказоване найвекшим линґвистичним авторитетом швета же руски язык заслужує и офіційне припознанє, исте такє якє маю шицки други припознати языки

швета зоз вельо векшим числом бешедніцох/бешеднікох. У вецейїстей преписки визначовани и доказовани седем линґвистични и социолінґвистични факти:

1. же руски язык ушкатиши у славянским швецє прето же ма векше число заходнославянских характеристикх провадзених з меншим числом восточнославянских характеристикх, а ма и даєдни южнославянски характеристики;

2. же рускому языку найблізши виходнярски язични идном, хтори ше нєшка хаснує у обласцох Земплин и Шаріш у Республіки Словацкєй;

3. же ше руски язык скоро три вики розвивал самостойно, одделени од заходнославянских и восточнославянских языкох у Карпатским ареалу;

4. же руски язык скоро пол века припознати як службени язык у АП Войводини;

5. же, спрам терминології **Александра Дуличенка**, руски язык, у поровнаню зоз шицкими видзеленима микроязыками, социолінґвистично патраци, єдини славянски микроязык хтори ше у подполносци хаснує у шицких дзєшєц сущєствующих функциональних сферох;

6. же перши анґлиста хтори описал руски язык на анґлийским языку (**Чарлс Бидвел**, 1966) хасновал етноним *Ruthenian*, хторе ше и хаснує нєшка у Прекладательней служби АПВ;

7. же ше за диялектизованьом руского языка у сущносци крию политични и политикантски причини, а нє линґвистични.

Одбор за науку Рускей матки и Одделєне за русинистику Филозофского факултета лем даскельо мешаши по здобуваню започало даскельо конкретни проєкти. Понєже Наставно-

наукова рада Филозофского факултета, на вимогу єдиноґо представитєля Одделєня у НН ради, проф. др **Михайла Фейса**, дала єдноґласну потримовку (13. Мая 2022), Централна библиотека Филозофского факултета послала дописи Народней библиотеки у Бєоґраду и Матици сєрбскей у Новим Садзе и вимагала же би ше буквови ИСО код преточел до одвитууюцого числового и як таки, цо скорей, почал хасновац у такв. ЦИП-у у каждей будучей рускей кнїжкї. Професор Фейса оґанізовал и першу роботу схадзку за першу Руску Википедию/єнциклопедию (9. юний 2022) на хторей паралєльно розпочали активносци на трох проєктох – *Рускей Википедії*, *Рускей єнциклопедії* и моноґрафії *Значни Рускині и Руснаци зоз очми сучаснікох*. На схадзкї на хторей о перших конкретних крочайох на ф о р м о в а н ю ц о квалітєтнейшого, ширшого и вецейчленового тима найвекше доприношенє дали **Гавриїл Колесар** и проф. др **Ярослав Катона**, прєдсидатель СТЕМ-у. Тоти проєкти ше у сущносци надовязую на два винїмно значни публікації карпатских Русинох – на *Єнциклопедию русинскей исторії и култури* проф. др **Пола Р. Маґочия** и проф. др **Івана Попа** на анґлийским языку (2002) и на *100 визначних Русинох зоз очми сучаснікох* мр **Александра Зозуляка** (4. том 2021) на вариянти русинского языка Русинох у Словацкєй, у хторих заступени и 40-45 одредніци вязани за Руснацох зоз Сербії и Горватскей, хтори буду осучаснєни и поставени на *Википедию* на руским языку.

Проф. др **Михайло Фейса**

МЕРТВА ЦИХОСЦ

Прешло уж вещей як два мешаца як сдина руска Новинско видавательна установа Руске слово обявила кнїжку СТАТІ И ЕСЕЇ покойного новинара и публициста *Мирона Жироша*. Роби ше о написох у хторих автор уведзує, наздзива и знєважує руску заєднїцу у Сербїї и вишметує оживйованє русинского руху у Словацкей, Украинї, Польскей, Мадярскей и Румунїї после валаяня берлинского мура и розпадованя СССР-а и його сталїнистичней политики справ Русинох, котра од 1945. до 1989. року негирала постојане Русинох, забрацьовала їх идептитет, язык, культуру, просвиту, информованє, видавательство и вершела политични державни геноцид над русинским народом на його милєниомским стїчним просторе у жємох восточней Европи. У тих написох автор наздзива перше и пайвєкше руске населєнє Руски Керестур у хторим и нєшка жис сдна трецина Руснацох у Сербїї и за нєприятеля Руснацох прєглашує Руску матку, хтора вещей як 30 роки дошлїдни чувар Руснацох од намаганьох же би ше, окреме после прєглашеня независносци Украинї, вопи и у Сербїї прєглашєли за Украиньох

Автор того напису такої на початку януара 2022 року, кед украински орентовани директор Руского слова *Борис Варга*, коло 150 прикладнїки жирошовей кнїжки, подзелєл руским школяром керестурскей гимназиї и школяром виспних класох керестурскей основней школи, анализу того, у 75 роки длугей исторїї Руского слова, незазначеного националистичного памфлета, послал прєдсидательови Национального совиту рускей националней меншини у Сербїї *Бориславови Сакачови*, прєдсидательови Вивершного одбору руского Национального совиту *Желькови Ковачови*, прєдсидательки Управного одбору НВУ Руске слово *Златици Няради*, директорком руских школах у Руским Керестуре *Наталиї*

Будински и Коцуре *Сенки Мученски*, одвичательним редактором РТ Войводини на руским языке *Славкови Оросови* и *Татяни Беук*, одвичательней редакторки Руского слова *Олени Планчак-Сакач*, дзєпоедним руским интелектуалом, секретарки Друштва за руски язык, литературу и культуру *Ирини Пануга*, Заводу за культуру виводянских руснацох, члєном Управного одбору Рускей матки и секретарови месней заєднїци Руски Керестур *Михайлови Паишови*.

У руских медийох и у рускей явносци до початка марта 2022 року у вязи зоз тим незазначеним злохаснованьом явних ресурсох против интересох зоз Уставом и законами Републики Сербїї давно припознатей русинскей националней меншини, нїхто явно не гварєл ані не написал ані слово и ані єден одвичательни руски орган не прєвжал було яку активносц против особох одвичательних за того незазначене видавательнє швиньство.

Очиглядно, спомнутим одвичательним особом и одвичательним органом не важне же *Микола Шанта* и *Микола Цап* зоз видавательства Руского слова зоз благословом рецензента *Дюру Латака* и директора установи *Бориса Варги*, зоз жирошову кнїжку гажа уж скоро 300 роки стару руску националну свідомосц Руснацох у Войводини и Сербїї навалуюци ю «политични русинизм» и «Маго русинизм» (спрам мєна историчара проф. *Павела Роберта Магочия* зоз Канади, хтори зоз своїма роботами русинску проблематику пред край двацєтого вєку открил заходному швету) и твердза же «Руснаци фиктивни народ» и же «бориц тє нешка за того же Руснаци окреми народ без своєї держави... найвєкша утопия трєчого милєниома» итд. итд...

Тиж так, тоти и други клевети Руснацох, Руского Керестура и Рускей матки у Жирошових текстох, випатра, не интересую ані медїї на

руским языке, ані руских интелектуалцох, ані Завод за культуру войводянских Руснацох, ані руководство Рускей матки, ані Совет месей заєднїци Руски Керестур, ані руководства и органи руских школах у Руским Керестуре и у Коцуре, та, як випатра, ані було кого у рускей заєднїци у Сербїї.

Народу хтори ше на таки способ одноши справ клеветох на свой рахунок и ровнородно ше припатра на власне наздзиванє и увредзованє незаобходно пїлїзи прєпаданє и неставанє. Тоти по прєчитали тото «видавательнє подняцє» *Бориса Варги*, *Миколи Шанти* и комшаниї, а цїхо су, можу ше лєм ганьбиц же припадаю рускому народу у хторим тоти сподоби прєдставяю такволану «националну елиту».

Автор тих порицох ше, без огляду на шицко, потрудзи же би державни и други органи Републики Сербїї станули на драгу такому самовольному нєгиранию зоз Уставом и Законами Републики Сербїї уж давно припознатей рускей националней меншини у Сербїї и же би ше поєдинци и органи котри место же би доприношєли националней еманципациї рускей заєднїци хтору прєдставяю и хтори длужни доприношиц єй вєсєстраному розвою, робя против єї интересох, склопєли зоз одвичательних местох у органах и организацийох и институцийох битних за национални идентитет рускей заєднїци у Сербїї.

Игнорованє того нападу на Руснацох у Сербїї без прєссєдана, и пробованє проукраїнскей индоктрипациї руских дзєцох у школах з боку рускей организации, зоз тоталну обструкцию одвичательних органах рускей заєднїци не може прєйєци прєз пошлїдкох за креаторох того подняца котрє їм служи лєм на ганьбу и за їх самовольних и арогантних асистєнтох.

Руски Керестур, 01.03.2022.

Михайло Катона, дипл. инж

